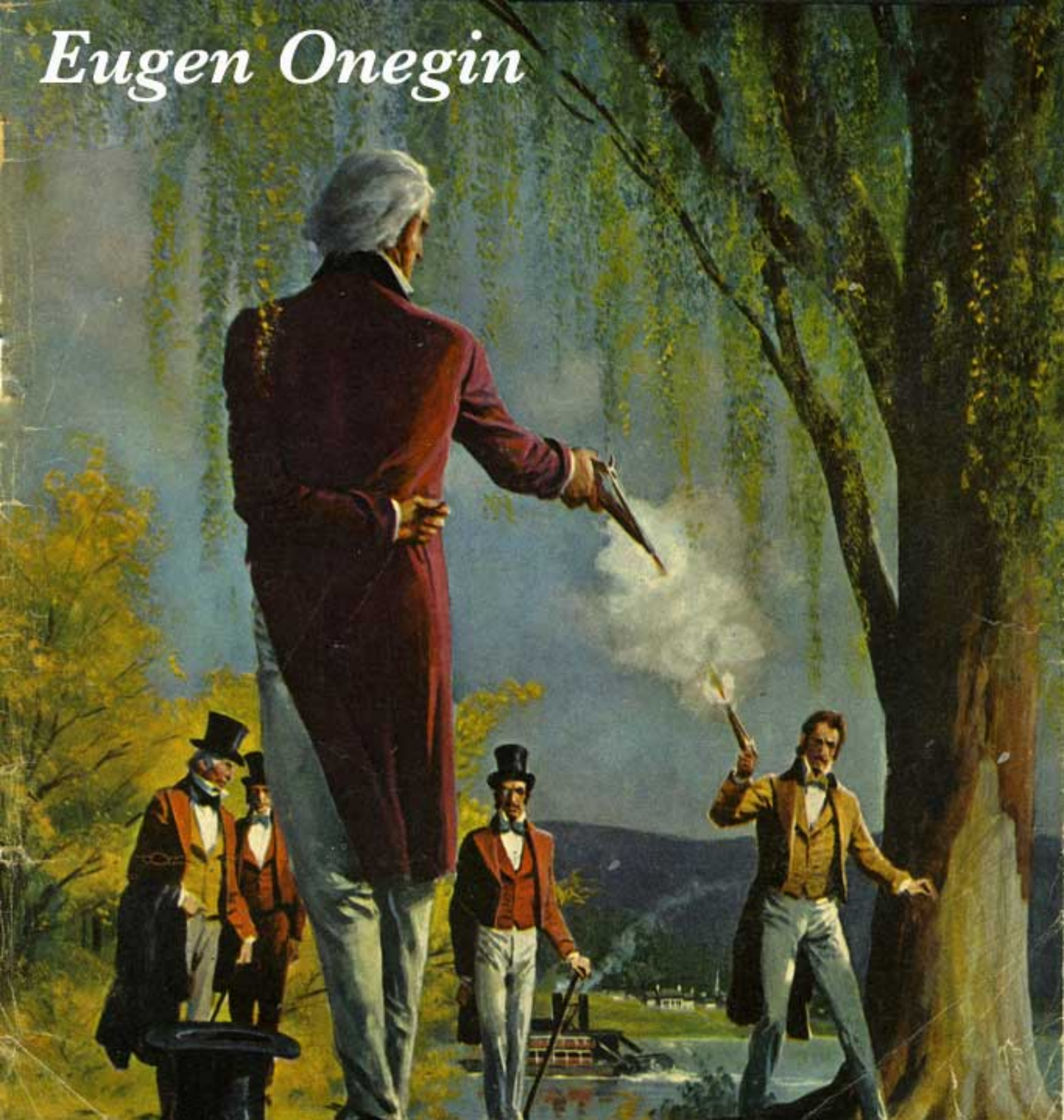

Eugen Onegin

Eugen Onegin

drama efter Pusjkins dikt

av Christian Lanciai (2001)

Personerna:

Gamle furst Lenskij
Ljubov, hans fru
ett barnbarn
hans mamma
en moster
en syster
Vladimir Lenskij
Jevgenij Onegin
Olga
Tatiana
pappa Larin
mamma Larin
en vadhållare
självordskandidater
en kännare
en annan
en drucken man
en dam
folk vid rouletten
Tatianas amma
herr och fru Pustén
herr och fru Skral
herr och fru Bråkman
herr Triquet
Zaretskij
hans betjänt
Guillot, Onegins betjänt
Lenskijs sekundant
general Fanfarskoj

salongskavaljerer

Handlingen äger rum i Ryssland på 1800-talet.

Copyright © Christian Lanciai 2001

Eugen Onegin

Akt I scen 1.

En sängkammare. Gamle Lenskij ligger döende i sängen, kringgärdad av släktingar av alla generationer. Stämningen är mycket allvarlig, och flera snyftar.

Lenskij (svagt, döende) Kommer inte Vladimir?

Ljubov (hans fru) Jag är säker på att han kommer.

Lenskij Jag måste få se den odågan till son innan jag dör. Jag måste!

Ljubov Han kommer när som helst. Han vet att du ligger på ditt yttersta. *(börjar lipa)*

Lenskij Såja, frugan min! Så farligt är det inte! Ni kan sakna mig sedan när jag är död, men börja inte gråta ännu.

ett barnbarn Är inte morfar död än?

hans mamma Han dör när som helst, lille vän. Ta det lugnt.

barnbarnet Måste jag sitta här och vänta?

mamman Det måste vi alla göra. Det går snart över.

Lenskij Snytt då den där snorungen och täpp till truten på honom! Här ska ingen gå händelserna i förväg!

Ljubov Ta det lugnt, min make. Ansträng dig inte.

Lenskij Jag anstränger mig så mycket jag vill! Jag ska ju ändå dö! Så låt mig då för Jösse namn dö som jag behagar! Ni får ju ändå alla ärva mig!

mostern Grälar han nu igen?

mamman Det går snart över.

hennes syster Bara han inte förtar sig.

Ljubov Det har han alltid gjort. Det är därför han är döende.

Lenskij Pratar ni skit om mig nu igen? Jag är inte död ännu!

Ljubov Ta det lugnt, min make. Vi har ingen brådska.

Lenskij Och var fan dröjer den där odågan till drummel min son Vladimir? Vet han inte om att jag är död?

systemen Om han visste det skulle han komma genast.

Lenskij Säg då att jag är död, så att han äntligen kommer! Så får han en obehaglig överraskning samtidigt!

Vladimir (uppenbarar sig) Far! *(störtar fram till sängen, knäfaller vid sin fars sida, gömmer huvudet i täcket)*

Lenskij (ömt) Min käre son, du har kommit! Visste du att jag var död?

Vladimir Men du är inte död. Du lever ju.

Lenskij Ja, visst fan lever jag! Men jag ska dö, var så säker! Vad hade ni annars alla här att göra?

Ljubov (tårfylld) Tala inte så, min älskade man! Vi sörjer dig ju alla redan!

Lenskij Och det ska ni ge fan i! Dra för fan i våld, era gråtmilda suggor och gamar!

systemen Nu blir han våldsam igen. *(barnbarnet börjar skrika)*

mamman Tyst, lille vän. Han tänker inte slå dig. Han är inte alls farlig.

Lenskij Täpp då till truten äntligen på den där gastande lipsillen! Vem brås han på egentligen? Jag har aldrig tjutit i hela mitt liv.

systemen Nej, du har bara bråkat och grälat.

Ljubov Tyst, Masja! Han har inte långt kvar.

systemen Ändå blir det bara längre och längre.

mostern Stackars gamle farbror Pavel!

Lenskij Tyst, din hycklande sugga! – Min son, Vladimir, jag har något mycket viktigt att säga dig.

Vladimir Vad är det, käre far?

Lenskij Du var alltid så ridderlig och idealistisk. Därför vänder jag mig i största förtroende till dig.

Vladimir Jag är idel öra, far.

Lenskij Jag ville be dig om en sista tjänst förrän jag dör.

Vladimir Be mig om vad som helst – jag lyder dig i allt.

Lenskij Det är en sak som jag alltid har önskat att få veta.

Vladimir Säg ut, far.

Lenskij Kan du kanske hjälpa mig att stilla min nyfikenhet?

Vladimir Så gärna, far.

Lenskij (i största förtroende) Jag har alltid önskat att få veta hur det egentligen smakar med riktig bajs.

Vladimir Min far, det är ju absurt. Inte ska du tänka på sådant nu. Du är för gammal för sådant.

Lenskij (upprörd) Min son, min son, det är mitt livs sista önskan, och du vill inte uppfylla den!

systemen Låt honom få smaka på det då. Han vill ju det så gärna.

Ljubov (gråtande) Det är för mycket!

Lenskij Är det för mycket begärt av en döende man? Är ni så ohyggligt hjärtlösa att ni vill missunna en döende man hans livs sista önskan?

Vladimir Men det är ju barnsligt! Det är infantilt!

systemen Vad begär du av en gammal gubbe? Förnuftiga underverk? Låt honom få prova sin egen medicin! Låt ungen producera vad han behöver!

Lenskij (vädjande) Snälla!

Ljubov (gråtande) Det går för långt!

mamman (sätter ungen på pottan) Seså, sluta lipa och sätt i gång! Du vill ju alltid bajsas annars! Gör nu morfar glad!

ungen Han ska få!

mamman (till de andra) Han bajsar.

systemen Du är räddad, far.

Lenskij Det gläder mig, det gläder mig. Äntligen får jag min nyfikenhet stillad.

systemen Lägg det på en tallrik och låt honom få det.

mamman Det varken luktar eller ser aptitligt ut.

mostern Uschianamej!

Ljubov Pavel! Pavel! Vill du förgifta dig till döds!

Lenskij Lugn i stormen, lilla hjärtat. Jag vill bara prova.
(*Mamman räcker fatet med exkrementen åt Vladimir.*)

Vladimir (räcker fram det med någon tvekan) Här är det, far, färdigt och serverat.

Lenskij Hur smakar det?

Vladimir Det var du som ville smaka, ingen annan.

Lenskij Provsmaaka det åt mig.

Vladimir Far, du kan inte mena allvar.

Lenskij Min son, min son, vill du göra mig olycklig? Jag ber dig bara om en enkel tjänst, och du vägrar göra mig till viljes fastän jag är döende!

systemen Gör som han vill, Vladimir. Du behöver bara smaka litet.

Vladimir Men vi vet ju alla hur det smakar.

Lenskij Vet ni? Men det vet inte jag.

Vladimir Far, jag vägrar.

Lenskij Min son, vill du då göra mig olycklig i mitt livs sista stund?
Ljubov Du måste lyda honom, Vladimir. Det är ju hans livs sista önskan.
systemern Sätt i gång, Vladimir. Håll för näsan och smaka bara litet.
mostern Kanske det skulle behövas grädde och socker till?
Lenskij Nej, det ska vara oförfalskat!
systemern (till Vladimir) Du kommer inte undan.
Vladimir Nåväl då, far, för din skull. (*provsmakar och gör grimaser. Alla håller andan av spänning.*)
Lenskij (förväntansfullt) Nå, hur smakar det?
Vladimir (efter någon paus och kvalfull sväljning) Det smakar skit.
Lenskij (tvärt) Då vill jag inte ha det.
Vladimir (sårad) Far!
Lenskij Kasta bort det. Jag vill inte ha det.
Vladimir Du kan inte mena allvar!
Lenskij Det är klart att jag menar allvar nu när jag ska dö! Du kan inte påstå något annat! Förolämpa mig inte med dina oförskämda dumheter! Vad gör du här för resten? Har du kommit hit bara för att förolämpa mig med dina dumheter?
Vladimir Far, det var inte jag som bad dig äta skit. Du bad om det själv!
Lenskij Men jag har inte gjort det!
Vladimir Nej, tacka fan för det, det var ju jag som måste göra det för dig! Du lurade mig!
Lenskij Står han inte där och svär inför sin egen döende far! Vet hut, min pojke! Försvinn!
Vladimir Du bad mig själv komma hit!
Lenskij Och nu ber jag dig försvinna! Komma hit och tro att jag ska äta skit på hans befallning? Vad är det för ett sätt?
systemern (till Vladimir) Han är bara gammal.
Vladimir Jag skulle kunna slå ihjäl honom!
systemern Du är inte ensam. Det kan vi alla.
en piga (kommer in) Herr Vladimir, er gode vän är här.
Vladimir Det måste vara Jevgenij.
Ljubov Visa in honom.
Lenskij (till Vladimir) Bad jag dig inte försvinna?
Vladimir (stramar upp sig) Som du vill, far!
Jevgenij (en perfekt gentleman) Vad står på här?
systemern Vladimirs far är döende och bad Vladimir komma hit. Nu ber han honom försvinna.
Jevgenij (kommer fram) Hur står det till, furst Lenskij?
Lenskij Dra åt helvete, din fördömde ganymed, och ta min fördömde odåga till son med dig!
Jevgenij Han är inte döende.
systemern Nej, jag trodde väl det.
Jevgenij Honom kan du inte få ärva på länge ännu, Vladimir.
Vladimir Då har jag verkligen kommit hit i onödan.
Lenskij Försvinn, min vanartige son! Jag skall utesluta dig ur testamentet bara för att du vägrat uppfylla mitt livs sista önskan.
Vladimir Ja, gör det, far, så slipper jag bekymra mig, och så slipper du mig. (*går med Jevgenij.*)
Lenskij (ursinnig) Kom tillbaka! Kom tillbaka!
Jevgenij (till Vladimir) Kom, min vän. Se dig inte om. (*de går*)

Lenskij Vad var det jag sa? Han är en lymmel, som inte ens vill närvara vid sin egen faders dödsbädd!

Ljubov Ta det nu lugnt, min käre. Du är inte död ännu.

Lenskij Nej, tacka fan för det!

ungen (börjar skrika)

systemen Det här lär pågå några veckor till.

mamman Lyckligtvis är vi redan vana. (*vaggar och lugnar barnet*)

Ljubov (gråter och snyftar)

Lenskij Sluta snyfta! Låt mig dö i stället!
(*Scenen tonar ut och slocknar.*)

Scen 2.

Jevgenij Men Vladimir, du kan inte bara sitta hos din far och snyfta hela tiden. Du har ju ett eget liv att tänka på. Nummer ett är alltid en själv, hur många andra människor som än är beroende av en.

Vladimir Ska du säga, Jevgenij, som för det mest fullfjädrade dagdrivarlivet jag vet. Vad gör du egentligen? Vad jag vet är den enda aktivitet du ägnar dig åt för att få tiden att gå, att fördriva tiden och ta död på den med vilka medel som helst.

Jevgenij Och är det en föraktlig livsgärning? Är inte det vad egentligen alla människor ägnar sig åt?

Vladimir Tror du jag har suttit hos min far i veckor och underhållit honom med de fjantigaste följetonger bara för att döda min egen tid och förverka mitt eget liv?

Jevgenij Du är så ridderlig och idealistisk, så att du kommer att förstöra ditt liv på det sättet.

Vladimir Och hur tar du till vara ditt eget liv? Rökning och krogar? Roulettespel och lösa förbindelser? Nattklubbar och bordeller?

Jevgenij Förakta mig inte. Jag får åtminstone tiden att gå på ett vettigt sätt.

Vladimir Kallar du det vettigt? Jag kallar det självdestruktivt, i synnerhet i längden. Då är till och med mina fruktlösa och dåraktiga försök att hålla liv i min senile far mera konstruktiva.

Jevgenij Medge, Vladimir, att något sådant dock skulle vara fullständigt oförenligt med min personlighet.

Vladimir Har du då ingenting mera förnuftigt att kunna ägna ditt liv åt än bara dina nöjen?

Jevgenij Nej, det har jag verkligen inte.

Vladimir Jag ser ditt liv rinna ut i kloaken, Jevgenij.

Jevgenij Jag är alltid öppen för förslag till förändringar. Ge mig något nytt, Vladimir, och jag kommer att välsigna dig. Det finns inget annat behag i livet än nyhetens behag.

Vladimir Nåväl, jag ska föreslå dig något.

Jevgenij Jag lyssnar uppmärksamt.

Vladimir Jag har på sistone blivit bekant med en familj ute på landet. De har det bra och lever i perfekt harmoni. Den äldsta dottern heter Olga, och jag är kär i henne. Och jag tror att mina känslor är besvarade.

Jevgenij Och vad heter den yngsta?

Vladimir Tatiana.

Jevgenij Är de bara två?

Vladimir Ja, de är bara två.

Jevgenij Olga och Tatiana. Varför inte? Om inte den ena duger så duger säkert den andra.

Vladimir Till vad?

Jevgenij Till att underhålla oss, naturligtvis.

Vladimir Olga är min.

Jevgenij Naturligtvis. Hurdan är Tatiana?

Vladimir Drömmande. Melankolisk. Läser romaner.

Jevgenij En sådan som väntar på sin sagoprins?

Vladimir Just en sådan.

Jevgenij Vi borde verkligen pröva våra möjligheter. När går färden dit nästa gång?

Vladimir I morgon.

Jevgenij Och jag är inbjuden att följa med?

Vladimir Av mig.

Jevgenij Jag accepterar inbjudan. Äntligen har du någonting bättre att komma med, käre Vladimir, än bara din gamle uttjatade för evigt döende far.

Scen 3.

Tatiana Säg nu som det är, Olga. Visst älskar du honom.

Olga Naturligtvis, men jag kan ju inte tala *om* det!

Tatiana Naturligtvis inte, men jag tror han älskar dig också.

Olga (*förvåntansfullt*) Tror du verkligen det?

Tatiana Jag känner det på mig, och min intuition tar aldrig fel.

Olga Men han är så blyg och vågar aldrig öppna sitt hjärta. Han har känt sig så utsatt i vårt sällskap. Vi är ju två mot en.

Tatiana Jag är bara ditt förkläde.

Olga Men han är ensam!

Tatiana Det är kanske därför då han kommer hit med en vän.

Olga Gör han det?

Tatiana Ja, pappa har sagt det. En väldigt förnäm vän som han högaktar.

Olga Det kanske är något för dig.

Tatiana Tror du han tar med en vän bara av hänsyn till mig, så att jag inte ska känna mig utanför?

Olga Vad heter han?

Tatiana Jevgenij Onegin.

Olga Jevgenij Onegin. Eugen Onegin på franska. (*smakar på namnet*)

Tatiana Hur smakar det?

Olga Vilket då?

Tatiana Namnet.

Olga Högdraget. Men tilldragande.

Tatiana För mig smakar det svårtillgängligt.

Olga Men attraktivt.

Tatiana Kanske.

Olga Men i varje fall är det spännande. Tänk, Vladimir introducerar en ny vän för oss!

Tatiana Vi får strax se vad de går för. Jag tror de är här nu.

Olga Hörde du dem?

Tatiana Jag tyckte jag hörde dem.

pappan (utanför) Kära vänner! Välkomna!

Vladimir Det är en stor ära för oss.

pappan Och detta, förstår jag, är självaste Jevgenij Onegin!

Olga (spänd) De kommer.

Tatiana Lugna dig. Naturligtvis kommer de.

pappan Men var tusan håller mina döttrar hus? De har inte kunnat bärga sig av förväntningar, och så är de inte här! (*slår upp dörrarna*)

Olga! Tatiana! Var tusan är ni!

Vladimir Olga! Detta är min bästa vän Jevgenij!

Olga Äntligen får vi se er i verkligheten! Vodja har talat så mycket om er att vi nästan började tvivla på att ni existerade.

Jevgenij Som ni ser existerar jag.

Olga Här är min lillasyster Tatiana.

Vladimir Inte rodna nu, Tatiana! Han är inte farlig!

Tatiana (för sig själv) Utom för min sinnesfrid.

Olga Ni får ursäkta min lillasysters blyga sätt.

Jevgenij Det är ingenting att be om ursäkt för. Det bara hedrar henne.

pappan De är varandras motsatser, mina kära små döttrar. Olga bara kvittrar hela dagen, och Tatiana bara läser romaner hela dagen, tills hon blir blek och tyst.

Jevgenij Vad läser ni för romaner, fröken Tatiana?

Olga Hon läser bara tragedier om sorgliga hjältinnor.

Jevgenij Då har hon god smak.

pappan Jag har sagt till om te. Ni dricker väl te, mina herrar?

Vladimir Naturligtvis.

Jevgenij Det är det bästa man kan dricka.

pappan Låt oss då genast gå in i salongen och sätta oss bekvämt. (*visar ut herrarna*) Kommer ni, flickor?

Olga Genast, pappa. (*herrarna går*)

Nå, Tanja, är han inte snygg?

Tatiana Vilken av dem?

Olga Var inte dum nu! Onegin, förstås!

Tatiana Han verkar så allvarlig och världsdryg.

Olga Det är bara hans sätt. Volodja säger att han vet för mycket om världen för att tycka att den är rolig.

Tatiana Ja, inte är den ju rolig precis.

Olga Vad är den annars? Kom nu, Tanja! Vi ska dricka te med våra kavaljerer!

Tatiana Gå i förväg. Jag kommer strax. (*Olga går.*)

Just en sådan man har jag fruktat i hela mitt liv: en man som vet för mycket om världen och kärleken. Han blir min död om jag inte tar tjuren vid hornen. (*går ut efter de andra.*)

Scen 4.

Vladimir Nå, vad tyckte du?

Jevgenij Om bjudningen?

Vladimir Nej, om flickorna!

Jevgenij Olga passar dig.

Vladimir Men vad tyckte du om Tatiana?

Jevgenij En farlig kvinna.
Vladimir Hur kan hon vara farlig? Hon är ju oskuld!
Jevgenij Just därför. Och dessutom har hon läst för många romaner. Hon har trängt för djupt in i kärleken utan att ha blivit berörd.
Vladimir Nu har du chansen, Jevgenij! Äntligen en flicka som passar dig! Jag såg nog de ögon hon betraktade dig med.
Jevgenij Hon sade litet men blickade desto mer. Ja, jag kände det nog.
Vladimir Tänker du uppvakta henne?
Jevgenij Jag är rädd att jag aldrig blir av med henne i så fall.
Vladimir Vad menar du?
Jevgenij Jag känner hennes ögon på mig fortfarande, Volodja, och jag måste göra något åt det. Har du inget farligt nöje vi kan ge oss ut på?
Vladimir Vad som helst, men bara om du lovar följa med mig ut till Larins igen.
Jevgenij Jag lovar, Volodja.
Vladimir Jag tänkte väl det. *(tar hjärtligt hans hand och går ut med honom med armen om hans skuldror.)*

Akt II scen 1. Spelhåla. Liv och rörelse.

Jevgenij Vad är det här? Det är ju inte ens någon riktig bordell.
Vladimir Vi måste ha gått fel.
Jevgenij Nej, vänta litet. Det här stället intresserar mig. Det är något med stämningen här som passar mitt sinne. Men vad tusan håller de på med?
Vladimir Det verkar som en spelhåla.
Jevgenij Ja, milt sagt, men det är inte vilka spel som helst.
en vadhållare Satsningen pågår! Gör era vad, mina herrar!
Vladimir Det här verkar kusligt. Jag tror jag går.
Jevgenij Det är mycket kusligare än det verkar, Volodja. Här förvandlar de allvaret till lek och gycklar med döden.
Vladimir Det är ingenting för mig. Jag har en framtid att tänka på.
Jevgenij Det har inte jag. Jag stannar.
Vladimir Blanda dig bara inte i leken. *(går)*
Jevgenij Det är just vad jag tänker göra.
vadhållaren Vill ni satsa, min herre?
Jevgenij Jag vill veta oddsen.
vadhållaren Fem mot ett, naturligtvis.
Jevgenij Bara ett?
vadhållaren Ni kan inte begära mera. Han riskerar ju livet.
Jevgenij Garanterat inget fusk?
vadhållaren Vad tror ni om oss egentligen, min herre? Tror ni att vi kör med ohederligt spel?
Jevgenij Det skadar inte att fråga.
vadhållaren (allmänt) Inga fler insatser! Självordskandidat, gör er redo!
(en stilig ung man tar fram en revolver)
Jevgenij Ursäkta mig, är det säkert bara en kula i revolvren?
kandidaten Jag kan ta två, om ni vill.
Jevgenij Nästa gång.
vadhållaren Distrahera inte kandidaten! Låt honom koncentrera sig i lugn och ro! Tänk på att det kan vara hans sista stund i livet!

kandidaten Inget dravel nu, Sergej. Snurra rouletten.
vadhållaren Sanningens ögonblick! (*snurrar kulmagasinet och ger revolvern åt kandidaten som genast sätter revolvern mot tinningen*)
kandidaten Jag är redo.
vadhållaren Skjut!
kandidaten (*trycker genast av. Inget skott.*) Jag missade.
Jevgenij Jag beklagar alla dem som satsade på er död.
kandidaten Jag också.
vadhållaren Vill ni försöka igen, eller skall vi ta någon annan?
kandidaten Jag prövar igen om en stund. Men ge mig lite vodka först.
vadhållaren Baren bjuder alla självmordskandidater. Välkommen att förfriska er, herr högvälborne kandidat!
Jevgenij (*uttråkad*) Jag kan ju pröva lyckan en gång.
vadhållaren En så fin herre som ni? Har ni då verkligen ingenting att leva för?
Jevgenij Nej, och ännu mindre att dö för. Jag har gjort det förut.
en kännare Han har varit här förut. Han har is i magen. Låt honom pröva.
vadhållaren Ni menar allvar, min herre?
Jevgenij Alltid.
vadhållaren Nåväl, ingen återvändo alltså. Var då god och inta estraden.
Jevgenij Med nöje. (*stiger upp*)
kännaren Han är veteran. Han är för kall. Han klarar sig alltid.
en annan Är det säkert att du inte vill dö, Jevgenij Onegin?
Jevgenij Jag vill alltid dö. Det är därför jag aldrig lyckas.
kännaren Vad sa jag? Han har is i magen.
den andre Ingen vill väl satsa på en sådan. Det blir dåliga odds.
en drucken herre Jag satsar!
vadhållaren Rätt så! Friskt mod hälften vunnet!
den druckne Du måste dö nån gång, Jevgenij Onegin.
Onegin Jag vet. Det är därför jag älskar dueller.
vadhållaren Fler insatser?
kännaren Jag satsar emot.
den andre Du känner honom för bra. En säker investering.
Onegin Låt oss få det undanstökat. Dissekerar mig kan ni göra sedan.
kännaren Du klarar dig alltid, Jevgenij! Jag känner dig!
en dam Jag satsar på att vi får begrava honom.
vadhållaren Oddsen blir högre! En fin dam har just satsat en tusenlapp på att få sörja dig.
kännaren Hon kommer att få sörja tusenlappen.
damen En tusenlapp till. (*ökar insatsen*)
vadhållaren Tio mot ett!
Onegin Låt mig få skjuta nu innan folk ruinerar sig.
kännaren Onegin, du ger mig utdelning idag!
Onegin Snurra rouletten!
vadhållaren Inga fler insatser!
Onegin Det går fler tåg. Jag kommer alltid tillbaka.
kännaren Hör så självsäker han är. Man kunde tro han var en gengångare.
Onegin Det kanske jag är.
vadhållaren Inga fler insatser! (*Han snurrar kulmagasinet, Onegin skjuter sig genast, inget skott.*)
kännaren Onegin, min älskade Onegin, du är en guldgruva!

vadhållaren Ett nytt försök?
Onegin Tack, inte idag. (*kliver ner*)
damen Ni gör mig besviken, Jevgenij Onegin.
Onegin Har jag inte gjort det tidigare?
vadhållaren Fler självmordskandidater! Nya självmordskandidater! Om ni ändå vill begå självmord, så låt någon få dra nytta av det!
Onegin Om någon här vill ställa upp för ett mot fem satsar jag hela min förmögenhet.
vadhållaren En utmaning! Ett mot fem! Det händer inte varje kväll! Är någon intresserad av att anta Jevgenij Onegins utmaning?
kandidaten Jag ställer upp.
vadhållaren Fick du din vodka?
kandidaten Jag tog mig två. Nu känner jag mig i form.
vadhållaren Hur löd ert bud, Jevgenij Onegin?
Onegin Jag satsar hela min förmögenhet på att han klarar sig. Ett mot fem.
vadhållaren Hörde ni det? Ett mot fem! Det betyder fem kulor i revolvern!
kandidaten Jag är med.
damen Varför inte sex med en gång?
vadhållaren Men min bästa fru, då skulle han ju inte ha någon chans. Då skulle det inte bli några odds alls. Vill ni döda honom?
damen Jag satsar mot herr Onegin.
vadhållaren Så ska det låta! Fler bud!
kännaren Onegin, nu är du ute på hal is. Jag satsar också mot dig.
Onegin Skyll dig själv.
kännaren En sådan kallsinnighet! Du mördar ju honom!
Onegin Nej, han försöker skjuta sig själv, och jag satsar på hans liv, inte på hans död.
kännaren Då ruinerar du dig själv.
Onegin Sak samma.
kandidaten Sätt i gång! Till saken!
vadhållaren Fler insatser!
kandidaten Snurra rouletten!
vadhållaren Vi har satt in fyra extra kulor. Var god undersök revolvern, herr Onegin.
Onegin (undersöker) Det stämmer. Inget fusk.
kandidaten Snurra rouletten!
vadhållaren (roterar magasinet. Överräcker revolvern.) Får jag nu be om största möjliga tystnad. Låt kandidaten koncentrera sig.
kandidaten Det är ingenting att koncentrera sig på.
(tar revolvern och skjuter sig. Inget skott.)
kännaren Du klarade dig igen, Onegin.
Onegin Inte nästa gång.
damen Fusk! Jag vill ha tillbaka mina pengar!
vadhållaren Det var inget fusk, madame. Kontrollera vapnet själv.
damen (kontrollerar) Fem kulor. Ni har bedragit mig igen, Onegin!
Onegin Det var inte sista gången. Ni vill ju bli bedragen.
vadhållaren Ett nytt försök, herr kandidat?
kandidaten Nej, nu går jag hem. Jag är trött på det här.
Onegin Ja, gå hem och ta igen dig. Jag räddade ditt liv.
kandidaten Det är jag inte tacksam för.
vadhållaren Bjud honom på en omgång. Fler kandidater?

Onegin Roligare än så här blir det inte idag. Ni kan återgå till den vanliga rouletten.
damen Nu när alla är ruinerade.
kännaren Utom Onegin, som går med vinst som vanligt.
damen Någon gång måste han också förlora.
Onegin Ja, madame, och jag ser fram emot den dagen.
vadhållaren Ingen mer rysk roulette idag, mina damer och herrar! Vi fortsätter de vanliga spelen vid rouletten och casinot!
kännaren Inget roligt mer här idag, Onegin. Kom, vi går hem och tar oss ett glas.
Onegin Och skvallrar.
kännaren Ja, jag har hört rykten om dig och en ung dam.
Onegin Det är min vän Vladimir som aspirerar på en fröken Larin.
kännaren Men hon har väl en syster?
Onegin Det var det problemet jag ville bli av med. Därför steg jag upp på scenen.
kännaren Jag förstår. Berätta alltsammans för mig. (*går ut med Onegin*)

Scen 2. Tatianas sängkammare.

amman Ni ser alldeles förstörd ut, Tatiana.
Tatiana Ändå är jag bara lycklig.
amman Har ni sovit alls de senaste nätterna?
Tatiana Nej. Jag har bara dagdrömt.
amman Dagdrömmer gör man på dagarna. Om nätterna sover man.
Tatiana Jag gör tvärtom.
amman Det är inte hälsosamt.
Tatiana Vem tänker på hälsan när man är kär?
amman Är det så illa, fröken Tatiana?
Tatiana Jag är rädd för det.
amman (korsar sig) Gud bevara oss i så fall.
Tatiana Men det är väl inte så farligt, kära amma? Du har ju varit gift själv.
amman Det är en helt annan sak.
Tatiana Gifter man sig inte av kärlek?
amman Jo, men man får aldrig den man vill ha. Man blir gift med en sämre, som bedrager en, och man kan ingenting göra, ty den som är gift är fast, och är man gift är det kört. Männen klarar sig, ty de kan ta sig vilka älskarinnor de vill, men den gifta kvinnan får aldrig den älskare hon vill.
Tatiana Vad du är pessimistisk!
amman Nej, bara erfaren.
Tatiana Men hur kunde du väl bli gift utan kärlek?
amman Jag var bara tretton år, och min Vanja tjatade ihjäl min far så att han måste ge med sig. Men den som tjatade på min Vanja var min svärmor, vars enda målsättning var att göra ett helvete av mitt liv, vilket hon gjorde. Men Tanja, du gråter ju! Du är ju sjuk!
Tatiana Nej, kära amma, bara kär, hopplöst kroniskt kär, om det kan kallas en sjukdom.
amman Det är den värsta av alla sjukdomar.
Tatiana Har du aldrig varit kär själv?
amman (korsar sig) Gud bevara mig väl!
Tatiana Men, amma, ni är ju vidskeplig!

amman Nej, bara förnuftig, för lyckligtvis blev jag aldrig kär. Det enda goda med den sjukdomen är att den inte är obotlig.

Tatiana Ack, försök inte bota mig, kära amma!

amman Vad ska jag annars göra?

Tatiana Ni kunde ju berätta så romantiska sagor!

amman Det var då det. Nu är ni inget barn längre.

Tatiana Då kan ni inte trösta mig, om ni bara talar illa om kärleken.

amman Ni är för subjektiv, fröken Tatiana. Så länge ni är det är ni ett hopplöst fall.

Tatiana Ack, bota mig inte!

amman Då är det bäst jag går.

Tatiana Nej, stanna hos mig! Jag kan ändå inte sova.

amman Inte jag heller, om jag stannar hos er.

Tatiana Ni vill inte trösta mig?

amman Ärligt talat: nej.

Tatiana Öppna då fönstret åtminstone, så att jag får bada i månskenet.

amman (öppnar fönstret och släpper in månskenet) Det gör bara skadan värre.

Tatiana Det är ju det som är meningen!

amman Ni är hopplös. (går)

Tatiana Jag vet, och jag njuter av det!

Ack, jag lever blott för hans ansikte. Jag lever blott för att få återse det. Jag ser ingenting annat och hör ingenting annat än hans ljuva röst. Han är så gåtfull och tillbakadragen att ingen kan annat än förhäxas därav. Jag vet att jag är förlorad i mina egna känslors avgrund, men den pinan är mitt livs enda riktiga njutning! Men han måste ju få veta det. Jag kan ju inte blotta mig för honom i min systems och Lenskijs sällskap. Jag måste få vara ensam med honom, men det får jag aldrig vara. Alltid är något förkläde med och stör. Då återstår bara en sak: ett brev. Han måste få veta mina känslor, och jag måste få veta om de är besvarade eller besvärande. Alltså: bekänn, Tatiana, för Onegin själv att du älskar honom! Du måste! Du har inget annat val! Han kommer aldrig till ditt hjärta om du inte kallar på honom! Skriv ner din ärlighet innan den urholkas och förfalskas av omvärldens falska kulisser och ljugande omskrivningar! Du vet hur äkta dina känslor är. Bevara deras äkthet med att skriva ner dem nu medan de är som äktast! Alltså. Till saken! Skriv!

(sätter sig och skriver, tänker efter en stund, börjar sedan)

"Väl medveten om att jag inte kunde kompromettera mig mera än genom att skriva till Er, hoppas jag dock att det inte enbart skall utlösa förakt från er sida utan åtminstone en vänlig suck av ömkan.

Jag skulle gärna bespara er denna bekännelse om jag blott kunnat vara säker på att ni kom till oss en eller två gånger i veckan, bara så att jag fick se er och sedan kunna njuta hela veckan ut av att få tänka på er. Men det är en alltför hög nåd att stilla bedja om, då ni är en alltför belevad herre som ej hör hemma bland tarvligt folk ute på landet. Men blott ni visste, vilken tröst och gudomlig nåd det är för mig att blott få höra er röst ibland och stillatigande få njuta av blotta närvaron av ert väsen....

Ty det vet jag redan, att mitt öde är att få tillhöra dig allena. Det finns ej någon annan. Du är den jag alltid drömt om, det såg jag redan första gången som du kom, och det har aldrig funnits någon annan, icke ens i mina vildaste betraktelser och fantasier. Du är allt jag någonsin drömt om, och det skall ej finnas någon annan någonsin.

Du måste svara då: men käraste, du känner mig ju icke. Och jag svarar då: Det spelar ingen roll för mig om du är ängel eller en demon. Ta med mig i din avgrund om du vill – för mig är det ändå en himmel. Trampa på mitt hjärta om du vill med

kallaste bedrägeriets grymhet, men förskjut mig ej. Ty utan dig skall jag gå genom livet ensam, och det blir ett evigt helvete av pina, ty i ensamheten skall jag då förtvina. Denna blomma lever blott för dig, och endast du skall någonsin få se den blomma. Plocka den, och den får evigt liv blott genom näringen och närvaron av dig, och den skall stråla underskönt av lycka. Blott en blick av dig är nog för att mitt hopp skall vakna upp och stråla. Varom intet, unna mig då ditt förakt för att jag vågat offra dig mitt hjärta.

(Tatiana avbryter skrivandet och faller i gråt över bordet.)

Mera kan jag inte. Jag har skrivit bort min själ – till ängeln eller djävulen? Det spelar ingen roll. Uppriktigheten är det enda viktiga i livet. Jag har skrivit ner min ärlighet, och han må svara mig med samma mynt. Dess äkthet eller falskhet må utrönas senare. Men hur skall jag få brevet i hans händer utan att en obehörig märker det? Jag måste be min trogna gamla amma.

Amma! Amma! (bankar på hennes dörr)

amma (kommer ut i nattskjorta och nattmössa) Ja, vad är det nu igen?

Tatiana Jag har skrivit ett brev.

amma Än sen då?

Tatiana Ni måste leverera det åt mig.

amma Till vem är det då?

Tatiana (i förtroende) Till Jevgenij Onegin.

amma Den sprätten! Den odågan! Säg inte att det är den ni blivit kär i!

Tatiana Vem annars?

amma Och honom har ni skrivit brev till!

Tatiana Vem annars!

amma Och honom vill ni att jag ska föra brevet till!

Tatiana Vem annars!

amma Ni vet inte vad ni gör, fröken Tatiana! Ni lägger ert huvud på schavotten!

Tatiana Jag vet precis vad jag gör. Annars skulle jag inte göra det. Om jag inte ber min bödel skona mig blir jag halshuggen.

amma Är det det det handlar om?

Tatiana Vad annars?

amma Ge mig brevet.

Tatiana Jag visste väl att jag kunde lita på er, kära amma!

amma Ni vill väl ha det framfört inkognito.

Tatiana Ingen annan får veta om det.

amma Var beredd på ett oväntat svar.

Tatiana Vilket oväntade svar skall jag då vänta?

amma Det som kommer att göra mest ont.

Tatiana I så fall kurerar han min kärlekssmärta bara. Det är kanske det som behövs.

amma Om han gör det gör han er en välgärning.

Tatiana Gå nu, kära amma. Ert kalla vatten rinner bara av mig som en gås.

amma Jag försöker bara torka er.

Tatiana Mina tårar kan ni inte torka bort vad som än händer. Gå nu.

amma Skyll er själv. *(går med brevet)*

Tatiana Den ampra kärva amman! Men hon menar bara väl. Bara för att hon ej fått blomstra själv tror hon att det är bäst för alla blommor att de ej får blomma. Men hon kan inte stoppa dem!

(går ut i månskenet, triumferande)

Kom, känslor, och väck världen till liv! Kom, värme, och lys upp jordens frukter! Kom, solsken, och förgyll hela naturen med dina gröna fingrar! Kom, liv, och multiplicera dig i evighet!

(sträcker händerna mot månljuset. Ridå.)

Scen 3.

Onegin Flickan menar faktiskt allvar. Denna sköna, rena kärlek skulle jag fördärva? Cyniskt utnyttja ett gyllne tillfälle, få en oskuld gratis, och så lämna henne för en annan som jag brukar, som en färdig och begagnad trasa? Nej, jag har ej hjärta till min egen cyniskhet. Jag måste rädda henne. Hon får inte falla för en sådan knöl som jag. Det vore oförlåtligt att begagna mig av tillfället. Jag kunde icke leva med det efteråt. Vem som helst, men icke detta rena hjärta. Aldrig kunde jag förlåta mig, om jag lät denna orkidé blott blomma för mig själv och sedan dö för tidigt i min oförbätterliga vanvård. – Fröken Tatiana, jag får tacka för ert brev.

Tatiana Ni har då fått det?

Onegin Ja, och jag har läst det flera gånger noggrant. Ni får ej bli sårad över att jag svarar lika uppriktigt som ni har skrivit. Jag är skyldig er den komplimangen.

Jag är inte värdig er. Jag är en gammal rucklare, och jag är skyldig er mitt livs bekännelse. Jag ber er blott att icke döma mig för strängt.

Om jag åstundade familjelycka och kunde ta mitt ansvar som en make för ett hem och uppfostra en god familj, i så fall skulle jag ej tveka, och ni vore då den enda rätta för mig. Men jag är ej skapt för att bli stadgad, och jag saknar helt stabilitet. Om vi blev gifta skulle jag snart tröttna på er kärlek och ej blott bedra er med en annan man ett antal andra. Ja, jag skulle bara göra er olycklig, bli omänsklig kanske, hård och kall och skada er långt mer än ni kan föreställa er – jag känner, som ni märker, alltför väl mig själv. Vad är väl grymmare än en familj där fadern brister och försummar sina barn och aldrig ens blir sedd av trogna hustrun? Tanja, vad ni här erbjuder mig är något så unikt som renhet endast, kostbart äkta guld av sådan kvalitet, att gudarna förbjude att det bleve slösat bort på en så'n rucklare som jag. En ängel är ni, som med generositet har bjudit ut er åt en djävul. Så god har ni därigenom genast gjort er, att jag inget hellre vill än rädda er från ett så gruvligt öde som att trampas ner av mig. Det finns betydligt bättre yngre män än jag som aldrig skulle motstå er men rätt förstå och värdesätta er och löna era dygder. Ack, jag har ej någon dygd, ty jag är blott en avgrund av desillusioner, mina egna felstegs bittra eftertankar, alltför mycket ånger och besvikelse och ingen heder eller redlighet alls kvar. Jag måste rädda er från ödet som ni ville ge er hän i utan att ens veta något om det. Låt det bli därvid, och lita alltid på mig som en vän, ja, kanske som en äldre bror. Nu har jag svarat, och nu bjuder etiketten att jag lämnar er i fred. *(bjuder höviskt avsked.)*

Tatiana Vilket svar! Som om det kunde gjuta vatten på min låga! Allt han kom med var allenast renad fotogen! Nu vet jag att jag är förlorad. Aldrig kan jag äkta någon annan. I sin ädelhet och omtanke att bandagera mina sår har han blott gjort min plåga värre! Nå, Tatiana, må jag då förgås, ty ingen kärlek kan stå ut med blott sig själv. Den måste finna någon annan – eller gå förlorad.

Scen 4. Onegins förfallna bostad.

(*Onegin sitter i sin helt ostädade bostad och röker och bolmar förfärligt.*)

Onegin Det sägs, att den som sover syndar inte. Endast den människa som sover är fullständigt ofarlig. Man kan bara lita på att en människa är fullständigt snäll när hon sover. Men dess värre måste hon ibland vakna till, och då blir hon alltid fullständigt oberäknelig och ställer till med krig och kärlek och dueller och elände. Vad kan man då göra för att kompensera detta? En sak är att gå och fiska och meta, men då dödar man fisken. En annan sak är att sitta hemma i lugn och ro och röka. Det är den lugnaste av alla självdestruktiva metoder: att lugnt och stilla se sina pengar gå upp i rök och dessutom kunna njuta av det. (*röker*)

Vladimir (kommer in) Här sitter du bara och röker! Var har du varit?

Onegin Volodja! Välkommen! Var har du varit själv?

Vladimir Alla frågar efter dig.

Onegin Jag har funnits här hela tiden hur tillgänglig som helst.

Vladimir Du är saknad överallt.

Onegin Du talar som om jag vore död. Jag önskar fortfarande att jag var det.

Vladimir Mest undrar man över dig hos Larins. Du hade blivit regelbunden där, man såg dig gärna, och plötsligt upphör du att komma.

Onegin Du känner mig. Man kan inte lita på mig.

Vladimir Tänker du då bara sitta här och förgifta dig i ditt eget förfall?

Onegin Det finns ingenting vettigare i livet att göra.

Vladimir Kom då med ut på landet. Vad du behöver är frisk luft. Både Olga och Tatiana frågar ständigt efter dig. Jag är inte hälften så rolig utan dig.

Onegin Vill du påstå att jag är roligare?

Vladimir Två är bättre än en.

Onegin Min käre Volodja, är du då blind? Såg du inte vad som hände? Jag höll på att fördärva stackars Tatianas hjärta.

Vladimir Ni var bara vänner. Vad är det för ont i det?

Onegin Hon skrev kärleksbrev till mig.

Vladimir Svarade du?

Onegin Nej.

Vladimir Det måste du göra. Annars är det en förolämpning.

Onegin Jag försökte tala henne till rätta, väl medveten om att det bara skulle göra skadan värre.

Vladimir Och blir det bättre av att du klipper av kontakten?

Onegin Jag lämnar henne då åtminstone orörd.

Vladimir Jevgenij, du är ett monster.

Onegin Jag vet.

Vladimir Kom med, vet jag. Du behöver omväxling. Här sitter du bara och möglar. Låt Tanja skriva sina kärleksbrev. Din rena vänskap kan inte skada henne. Men om du bara klipper av kontakten är det grymt. Då måste de undra vad de gjort för fel.

Onegin Din envishet är omöjlig, Volodja. Jag får väl följa med då. Kanske lite te i deras lugna berså kan bestå en tillfällig flykt från min melankoli. Jag har i alla fall försökt lämna dem i fred. Du har nu hindrat mig i min uppbyggligaste avsikt.

Vladimir (skrattar) Ditt sällskap är vida uppbyggligare än din ensamhet. Kom nu bara. De blir bara glada. (*rycker upp Onegin ur fåtöljen*)

Onegin Volodja, du är oemotståndlig. (*Volodja får skrattande med honom ut.*)

Akt III scen 1. Hos Larins.

Tatiana Jag har alltid varit rädd för den här dagen.
Olga Men varför det, Tatiana? Det är ju din egen festdag!
Tatiana Just därför. Mycket människor på en gång får mig att känna mig desto mera ensam.
Olga Det är bara nervositet. Det är bra att något sådant här händer någon gång, så att du får en chans att bli härdad socialt. Annars blir dina komplex bara värre.
Tatiana Ack, jag vet, kära Olga. Men ändå är jag rädd.
Olga För vad?
Tatiana För det att jag inte vet vad jag är rädd för.
Olga Men det är vi ju alla rädda för.
Tatiana Men jag har orsak att vara rädd.
Olga Hur vet du det?
Tatiana Jag bara vet det.
Olga (kramar henne) Ta det bara lugnt, Tatiana. Jag är med dig hela dagen och backar upp dig. Men här kommer pappa.
Tatiana (för sig själv) Bara inte Onegin kommer.
Larin (med utbredda armar) Min kära dotter, din stora dag har kommit! Hela världen väntar på att få gratulera dig! *(omfamnar henne)* Och särskilt jag.
Tatiana Tack, kära pappa.
fru Larin Kära flickor, är ni båda beredda? Det blir en lång dag av enbart påfrestande umgänge med hela traktens allra värsta snyltgäster.
amma Vi ska nog överleva dem alla, Madame.
mamma Det tror jag nog också. Är ni redo, flickor? Det är din namnsdag, Tatiana. Stå stark!
Tatiana Jag ska stå stark i stormen, mamma.
mamma Så ska det låta. Så talar min egen flicka. *(det ringer på porten)*
Larin Här kommer redan de första. Slaget står för dörren. Är vi alla beredda till strid?
Olga Om!
Larin Då så! *(öppnar dörren)* Herr Pustén med fru! Välkomna!
Pustén (en tjock flåsande karl) Det var inte lätt att ta sig hit i vinterstormen.
fru Pustén Min man hade hjärtklappning hela vägen och höll på att få hjärtslag av ansträngningen.
fru Larin Välkomna in till buffén! Där står lammkotletter och portvin, äpplen och pastejer, risgrynsgröt och puddingar och allt vad ni kan behöva utom både sherry och champagne.
Pustén Ja, det är precis vad vi behöver! Vi måste ju få värma oss efter den mödosamma resan!
fru Pustén Hjärtligaste gratulationer, kära Tanja! *(kysser henne)*
Tatiana Tack, fru Pustén, men det var inte mitt fel att jag föddes på min namnsdag.
Pustén Vems fel var det då?
Tatiana Det får ni nog fråga min mor om. Det är bara hon som vet.
Pustén Är du verkligen säker på att hon vet det? *(skrattar våldsamt och kniper Tanja om kinden)*
fru Pustén Kom in, Pustén! Du behöver mat!

Larin Hjärtligt välkomna, herr och fru Skral!

Skral Tack. Det är ett sannskyldigt nöje att få komma till er bjudning. Vi har det ju inte så fett hemma.

Olga (till Tatiana) Därför går de jämt på alla bjudningar och stoppar med sig mat i sina servietter.

Tatiana Är det inte de som när de kan också smusslar med sig glas och bestick?

fru Larin Här kommer minsann till och med herrskapet Bråkman.

Larin Det var bara de som fattades.

Skral Hjärtliga gratulationer, kära Olga.

Olga Det är inte jag som har namnsdag. Det är min syster Tatiana.

fru Skral Är du då alldeles trög i skallen din, gubben min? Tatiana, kära barn, hjärtliga gratulationer på födelsedagen! Hur mycket fyller du?

Tatiana Tack så mycket, fru Skral, men det är inte jag som fyller år idag.

Skral Det är ju bara hennes namnsdag, din gamla sugga!

fru Skral Man kan väl få gratulera för det?

Olga Gå nu och förse er vid middagsbordet, herr och fru Skral. Där finner ni allt vad ni behöver.

(Nya gäster kommer hela tiden. Herr och fru Larin tar först emot dem alla.)

fru Larin Herr Triquet! Vilket oväntat nöje!

Triquet Jag har sedan länge vikt denna dagen just för er och er förtjusande dotter, fru Larin. Ni anar inte vad jag har i fickan.

Olga (till Tatiana) Det är han som alltid vill framföra kupletter.

fru Larin Nej, vad kan det vara?

Triquet (som om det var en stor överraskning) En kuplett!

fru Larin Nej, vad säger ni, herr Triquet!

Triquet Enkom skriven till hennes ära, och till hennes ära skall den framföras för första gången! En världspremiär!

fru Larin Vilken ära för oss, herr Triquet!

Larin (sardoniskt) Och onekligen för hela världen.

Tatiana Herr Triquet! Så roligt att ni kunde komma! Vi längtar efter era kupletter!

Triquet Tyvärr har jag bara en med mig denna gång, fröken Tatiana, men den är desto högtidligare, bara för er skull.

Larin Vi ska gärna höra den senare vid ett lämpligt tillfälle, herr Triquet.

Triquet Jag kommer att vandra här på nålar till dess.

Olga Förse er under tiden vid buffébordet, herr Triquet! Ni får inte gå svältande härifrån.

Triquet En sann konstnär framför sina bästa prestationer på fastande mage. Den store violinisten vad-han-nu-hette till exempel gav aldrig konsert utan en lång och rigorös fasta innan.

Bråkman Var det för att han var rädd för att göra i byxorna?

Triquet Ni vet inte vem ni talar om, min herre.

Bråkman Vet ni det då? Ni minns ju inte ens vad han hette.

Triquet Det minns jag visst! Namnet har bara tillfälligt fallit mig ur minnet, men det kommer tillbaka.

Bråkman Namnet eller minnet?

Triquet Vad?

Bråkman Vad kommer tillbaka?

Triquet Hur ska jag veta det? Vad talar ni om?

Bråkman Jag försöker bara utröna vad ni egentligen menar.

(Under tiden kommer Lenskij och Onegin.)

Larin Lenskij! Äntligen! Olga har väntat på er! Och Onegin! Vilken glad överraskning efter alla dessa år!

Onegin Det har bara gått en månad.

(Tatiana stelnar.)

Bråkman Förklara er nu, herr kuplettmakare.

Triquet Ursäkta mig, men jag minns inte riktigt vad vi talade om.

fru Bråkman Låt honom få koncentrera sig på sin kuplett i stället, så att han inte blandar ihop den med sina minneslappar.

Bråkman Du menar minneslapsusar.

Lenskij Tanja! Gratulerar!

Tatiana Tack, käre Volodja.

Lenskij Jag har äntligen fått med mig vår förlorade vän Jevgenij Onegin igen.

Tatiana Ja, jag ser det.

Onegin Gratulerar, fröken Tatiana. (tar henne i handen)

Tatiana (stelt) Jag får tacka.

Bråkman Det är nog bäst att ni framför er kuplett genast innan ni glömmer den.

Triquet Visserligen har jag lapp, men jag tror vid min själ ni har rätt.

Olga (till Larin) Pappa, herr Triquet vill framföra sin kuplett.

Larin Nu redan? Alla har ju inte ens fått mat ännu. Kan han inte vänta till kaffet eller teet?

Olga Han kan inte bärga sig.

Larin Han får vänta. Ingen vill höra på honom nu.

Onegin Hur mår ni, fröken Tatiana?

Tatiana Hur mår ni själv?

Onegin Som vanligt.

Tatiana Jag mår också som vanligt.

(De är tysta.)

Onegin (efter en stund) Ovanligt kallt ute idag.

Tatiana Ja, det är ju vinter.

(De sitter helt nära varandra men säger inget mer till varandra. Mörk dysterhet faller över dem bägge.)

Olga Jag är glad att du tog med dig Onegin, Volodja. Tatiana behövde muntras upp.

Vladimir Jag hoppas bara det fungerar.

Olga Ge dem bara lite tid.

Triquet (tar fram ett papper) Här har jag min kuplett, men hur gick melodin nu igen?

Bråkman Skall jag hjälpa er på traven?

Triquet Nej, jag måste få komma ihåg den alldeles själv.

Onegin (sitter kvar men nära dem) Problem, mina herrar?

Bråkman Herr Triquet kan inte komma ihåg sin kuplett.

Onegin Men har han den inte uppskriven?

Bråkman Jo, visst har han det, men han kan inte komma ihåg den i alla fall.

Onegin Kan man vara så glömsk?

Bråkman Han kan allt.

Tatiana Gyckla inte med herr Triquet. Han försöker alltid göra sitt bästa.

Bråkman Men när han inte lyckas så måste man ju försöka hjälpa honom.

Onegin Är inte ni den som alltid stjälpes när ni hjälper?

Bråkman Vill ni ha bråk, min herre?

Onegin Inte med er.

Bråkman Håll käften då.
Onegin Ursäkta mig, men det var faktiskt ni som började.
Bråkman Jag startar aldrig något bråk!
Onegin Nej, jag kunde just tro det.
Tatiana Lämna herr Bråkman i fred, Jevgenij.
Onegin Heter han Bråkman?
Tatiana Vad annars?
Onegin Det borde jag ha anat. Och vad heter det flåsande paret som proppar i sig bakelser vid buffén?
Tatiana Det är herr och fru Pustén.
Onegin Det borde jag ha anat. Och det tafatta skinntorra paret som verkar helt bortkommet där borta och ser ut som om de redan stoppat silverskedar i sina fickor?
Tatiana Det är herr och fru Skral.
Onegin I högsta grad ett aktningsvärt sällskap. Och alla dessa är dina vänner som du har inbjudit?
Tatiana Vänner och grannar som man levt med hela livet.
Onegin Inte konstigt att du försmäktar. Här behövs något störande element som får folk att vakna. Herr Triquet, jag tror det börjar bli dags för er berömda kuplett.
Vladimir Nej, inte det, Jevgenij. Den karlen är omöjlig.
Onegin Just därför.
Triquet (är genast framme) Tack för er vänliga uppmuntran, min herre. Jag skall genast be herr Larin äska tystnad. (*går till Larin*)
Vladimir Nu är det kört.
Triquet Herr Larin, allt fler tycker det börjar bli dags att jag framför min kuplett till er dotters ära.
Larin Inte nu, herr Triquet. Orkestern skall just spela upp.
Triquet Efteråt då?
Larin Ja, efteråt, herr Triquet.
Triquet Tack då. (*drar sig tillbaka. Orkestern inleder takterna till "Eugen Onegin-valsens" av Tjajkovskij. Onegin får genast en idé.*)
Onegin (lämnar Tatiana och går till Olga) Får jag lov?
Olga (överraskad) Det är första valsen, herr Onegin. Men ingen har hunnit före er. Alltså måste jag acceptera.
(Onegin svävar elegant ut i valsen tillsammans med Olga och stjälar hela scenen.)
Vladimir Vad menar han?
Tatiana Fråga inte mig.
Larin En säker dansör. Men varför dansar han med Olga?
Bråkman Därför att det är Tatianas högtidsdag.
Triquet Nu får jag aldrig sjunga min kuplett.
fru Skral Fick du ner silverfatet?
Skral Den där samovaren skulle göra sig där hemma, men den får vi aldrig med oss.
Pustén Han dansar som en gud.
fru Pustén Det skulle du aldrig klara.
Pustén Tack och lov att jag slipper.
Olga Folk tittar på oss.
Onegin Det är meningen.
Olga Ni borde ha bjudit upp Tatiana.
Onegin Jag vet.
Olga Ni förolämpar både henne och er vän Volodja.

Onegin Jag vet.
 Olga Varför?
 Onegin Volodja bjöd inte upp er.
 Larin Detta är pinsamt.
 fru Larin Och Bråkman är här dessutom. Han älskar scener, särskilt om han får bidra till dem.
(Valsen slutar. Olga niger och Onegin bugar sig. Han eskorterar henne sedan till hennes plats medan han helt nonchalerar Volodja och Tatiana.)
 Tatiana Jag tror jag vet vad han menar.
 Vladimir Kan du upplysa mig?
 Tatiana Nej, det kan jag inte.
(Triquet ska just göra ett nytt försök hos Larin när orkestern spelar upp igen: en mazurka.)
 Bråkman Hur går det, herr Triquet?
 Triquet Ack, mina krafter sviker mig och jag blir mer och mer förvirrad.
 Bråkman Är det inte bäst att ni går hem?
 Triquet Och sviker födelsedagsbarnet? Det vore högst olämpligt, min herre.
 Bråkman Hon fyller inte år.
 Triquet Vem skulle annars göra det? Det är ju för hennes skull vi är här.
 Bråkman Hon ser själv ut som om det var hennes begravning.
 Olga Skall ni inte bjuda upp Tanja nu?
 Onegin Jag tror inte hon vill dansa.
 Olga Har ni frågat henne?
 Onegin Se själv så hon ser ut. Och Volodja delar hennes dysterhet.
 Olga Den kommer ifrån er.
 Onegin Jag är rädd för det.
 Olga Gör inte situationen värre.
 Onegin Jag gör ingenting.
 Olga Har ni inte dansat med mig?
 Onegin Var det förbjudet?
 Vladimir *(till Tatiana)* Se så han sitter och flirtar med henne. Vad menar han egentligen? Är det hans avsikt att förödmjuka mig offentligt? Alla vet ju att Olga och jag nästan är förlovade.
 Tatiana Bjud upp henne till nästa dans. Det är det minsta du kan göra.
 Vladimir Han har redan slagit ut mig med sin överlägsenhet. Jag trodde han var min vän!
 Tatiana Du är bara svartsjuk.
 Vladimir Är inte du det då?
 Tatiana Nej, jag är bara sårad och mest för din skull.
 Vladimir Detta är oacceptabelt.
 Bråkman Det är rätt. Gå fram och slå till honom. Eller gör upp utanför.
 Vladimir Ni har förbanne mig rätt. *(stiger upp ursinnig, tar fram en vit handske, går rakt fram till Onegin och slår honom i ansiktet med handsken. Allt annat liv avstannar inför detta plötsliga uppträde.)*
 Onegin *(kall)* Du vet vad detta innebär?
 Vladimir Annars skulle jag inte ha gjort det!
 Tatiana *(rusar upp, förtoivlad)* Volodja! Onegin!
 Olga Det är för sent.
(Volodja går rasande rakt ut.)
 Triquet *(försiktigt till Larin)* Hur blir det med min kuplett?
 Larin För sent, min vän. Nu är min dotters namnsdag helt förstörd.

(Tatiana svimmar.)

Olga Tanja! (rusar upp till henne. Hon blir genast kringsvärmad.)
fru Skral Kom, min gubbe. Nu kan vi smita. (herr och fru Skral smiter.)
Pustén Detta är för mycket! (sätter sig och pustar och torkar sig med näsduk i ansiktet.)
Larin (försöker rädda stämningen) Det är ingenting, kära vänner! Snart kommer teet med mera bakelser och glass! Min dotter hämtar sig genast! Dansen fortsätter! (orkestern spelar upp igen.) Det är ingenting att bry sig om! (Alla återtar sina aktiviteter. Men Tatiana förblir avsvimmad, och med Olgas och andras hjälp förs hon ut.)
Bråkman Musiken ska då fördärva allt! Men vi slapp åtminstone den narren herr Triquets fåniga kupletter.

Scen 2.

Zaretskij Det var länge sen jag hade en så praktfull duell. Vladimir Lenskij mot den osårbara Jevgenij Onegin! Och bara igår var de bästa vänner! Det är något lurigt i det här, men ett så gyllne tillfälle får man inte låta sig gå ur händerna. Ja, vad är det?
en betjänt Herr Jevgenij Onegin, min herre.
Zaretskij Som på beställning! Visa honom in!
(Onegin gör entré, något slokörad.)
Onegin Jag förstår, min herre, att ni är bra på att både avstyra och anordna dueller.
Zaretskij Jag lever på dem, min vän! De flesta av mina duellanter bjuder mig på middag efteråt sedan de försonats.
Onegin Det är just vad jag åstundar: en försoning.
Zaretskij Vad är problemet?
Onegin Lenskij är ung och hetlevrad. Jag vill honom inget ont. Helst vill jag skratta åt hela saken och försöka förmå honom att förstå den som bara ett misslyckat och inte illa menat skämt. Men han har tagit illa vid sig, och jag är beredd att be honom om ursäkt.
Zaretskij Min käre Onegin, vår unge Lenskij hann före. Han var just här hos mig.
Onegin (hoppfull) Nå?
Zaretskij Han bad mig lämna detta till er. (överräcker ett brev)
Onegin (läser) "I morgon i soluppgången vid kvarnen. Pistol. Mål: bröst och huvudskål. Punktlighet uppskattas."
(ser upp) Strid på kniven till döds, alltså.
Zaretskij Inte på kniven men till döds.
Onegin Det är det jag menar. Kan det inte avstyras?
Zaretskij (indikerar brevet) Ni ser själv. Han är arg.
Onegin För en småsak.
Zaretskij Det är hans sak.
Onegin (reser sig) Så ni kan inte avstyra duellen?
Zaretskij Det är för sent.
Onegin Jag beklagar att jag upptog er tid.
Zaretskij Det är det jag är till för.
Onegin Farväl.
Zaretskij Lycka till med duellen.
Onegin Det blir ingen lycklig duell. (går)

Zaretskij En säker veteran mot en bångstyrig yngling. Nej, han har rätt. Det kan inte bli något lyckligt slut.

Scen 3. Lenskijs bostad. Han är uppriven.

Vladimir Hur kunde han, den förbannade knölen, så förödmjuka mig inför hela familjen Larins alla vänner? Jevgenij, hur kunde du visa dig så gemen och ärelös och plump! Du var ju min bästa vän, för helvete! Det här klarar jag aldrig. (*dricker ett glas vodka*) Och allt i onödan, för en din nycks skull! Jag förlåter dig aldrig, inte ens om jag dödar dig! (*slår knytnäven i bordet eller i väggen. Det knackar.*)

(*förskräckt*) Vem är det?

Olga (*utanför*) Det är jag.

Vladimir Olga! (*rusar och öppnar*) Olga! Vad gör du här?

Olga (*kommer ivrigt in*) Döda honom inte, Vladimir!

Vladimir Vad vet du om duellen?

Olga Allt. Zaretskij har gett mig alla detaljer. Han tror att jag är den enda som kan avstyra duellen.

Vladimir Jag har skrivit Onegin mina villkor, och han har accepterat. Ingenting kan stoppa duellen nu, inte ens du.

Olga Jag vet att Onegin avser att missa.

Vladimir Missa! Han får inte missa!

Olga Du tvingar honom till en duell som ingen av er vill ha. Han vet att en ursäkt är förgäves. I stället tänker han missa.

Vladimir Har han skickat dig?

Olga Nej, jag kommer av mig själv.

Vladimir Hur vet du då att han tänker missa?

Olga Zaretskij känner Onegin och vet det. Onegin har missat förut med flit.

Vladimir Hur kan jag väl då skjuta ner honom?

Olga Om ni båda missar blir ingen skadad.

Vladimir Men duellen är på liv och död!

Olga Barnsliga herrar plägar ta sådant på allvar.

Vladimir Men det är en hederssak!

Olga Visst uppförde han sig tarvligt, men det var bara dumt av honom och utan illasinnad avsikt. Men om du träffar honom förlåter Tatiana dig aldrig, och då kan vi aldrig ens bli trolovade.

Vladimir Så du vill rädda vår relation med att skona Tatianas Onegin.

Olga Jag vill även rädda din relation med Onegin.

Vladimir Den är redan död.

Olga Inte om ni uppför er som vuxna män.

Vladimir Bra, Olga. Jag ska tänka på vad du har sagt. Men ingenting kan avstyra duellen. Den äger rum vilka hinder som än läggs i vägen. Hur den avlöper är en senare fråga. Det vet ingen något om idag.

Olga Jag har gett dig medel att vända den till godo. Endast du kan göra det, ty Onegin har inget eget initiativ.

Vladimir Utom till sin egen undergång.

Olga Och den är onödig.

Vladimir Du har rätt. Jag skall skona honom.

Olga Tack, Volodja! Du räddar både honom, mig och Tatiana.

(*kysser honom och går skyndsamt*)

Vladimir Så var den duellen predestinerad. Men ändå vet vi ingenting om vad som kommer att ske. Till dess – förjaga nattens timmar med oro, sprit och brist på sömn! (*fyller åter vodkaglas*)

Scen 4. Onegins bostad. Onegin i sängen.

(*Solen strålar in. Onegin ligger och sover. Börjar småningom morna sig. Gäspar, smaskar, stönar, vänder på sig – och ramslar ur sängen.*)

Onegin Du milde! Solen lyser! Det var något jag skulle göra.... Javisst, duellen! Och Volodja bad att jag skulle vara punktlig! Nåväl, han känner mig, han väntar. Det är ingen brådska. (*börjar lugnt klä om sig.*) Guillot! Guillot! (*Betjänten uppenbarar sig.*)

Se till att göra dig resklar. Och ta med två pistoler för säkerhets skull.

Guillot Skall vi ut på jakt, min herre?

Onegin Nej. Ta bara med dem för alla eventualiteter.

Guillot Jag förstår. (*för sig själv*) Duell igen. Vem dör den här gången? Bara jag inte blir arbetslös. Men han brukar klara sig.

Onegin Skynda dig, Guillot! Vi har inte hela dagen!

Guillot Ja, min herre.

Akt IV scen 1.

Duellplatsen vid kvarnen. Vladimir med sekundant och Zaretskij står och väntar.

Vladimir Bad du honom inte att han skulle vara punktlig?

Zaretskij Det stod uttryckligen i brevet.

Vladimir (*nervös*) Varför kommer han inte då?

Zaretskij Han har väl fått något förhinder. Eller kanske försovit sig.

Vladimir Försovit sig! Inför en helig duell! När jag har vakat hela natten!

Zaretskij Ni vet ju att han är tämligen flegmatisk.

Vladimir Men jag är kolerisk!

Zaretskij Det vet vi också.

Vladimir Det är bara hans typiska nonchalans. Han struntar i allt, till och med i dueller.

Zaretskij Han tar bara saken lugnt, och det gör han rätt i. Ni bara spänner er, och det är aldrig bra.

Vladimir Ska ni börja predika för mig nu också!

Zaretskij Nej, jag bara säger som det är.

Vladimir Det menar sig alla göra som predikar.

sekundanten Jag hör en vagn komma.

Vladimir Nå, äntligen! Bara en timme försenad.

Zaretskij Drygt. Det är mot alla regler. Vill ni ändå genomföra duellen?

Vladimir Ingenting kan stoppa mig nu!

Zaretskij Ta det bara lugnt.

(*Onegin kommer in med Guillot.*)

Onegin Jag ber om ursäkt för min försening. Jag vaknade inte.

Vladimir Sjusovare! Snart sover du för evigt!

Onegin I så fall gör du mig en tjänst.

Zaretskij Är detta en sekundant?

Onegin Ja, min betjänt Guillot. Duger han?

Zaretskij Då är allting i sin ordning. Är ni redo, mina herrar? Det är sista chansen före duellen att avstyra den. Accepterar ni en ursäkt, herr Lenskij?

Vladimir Herr Onegin har inte bett om ursäkt.

Zaretskij Är ni skyldig herr Lenskij en ursäkt, herr Onegin?

Onegin Jag borde inte ha kommit. Vladimir, jag borde inte ha tagit din utmaning på allvar. Vi bär oss bara dumt åt.

Vladimir Ingen palaver! Låt oss få det gjort!

Zaretskij Herr Lenskij tycks avböja alla ursäkter, herr Onegin.

Onegin Om han insisterar måste vi lyda honom.

Vladimir Sätt i gång!

Zaretskij Trettio steg är vad som gäller. Alla regler måste följas. Inget fusk, men enbart precision! Se noga till att flintan sitter rätt, så att ej vapnen klickar, ty det vore ju försmädligt, om den ena dog blott för att hans pistol var illa laddad. Ännu värre är det om pistolen exploderar så att explosionen kommer i hans ansikte som håller i pistolen! Då är den olyckan död. Mät stegen rätt! Just så! Det är ett lämpligt avstånd. Ni får sedan närma er varandra fyra fot – ej mer. Så fort som någon fått en träff är hela saken över. Är ni med?

Vladimir Vi väntar bara på nedräkningen.

Zaretskij Herr Onegin?

Onegin Vi är redo, herr Zaretskij.

Zaretskij Då så. Jag säger klara, färdiga, skjut! Och då är det meningen att ni ska skjuta. Är det förstått?

Onegin Vi förstår, herr Zaretskij.

Vladimir (*nervös*) Vi är väl inga barnungar heller!

Zaretskij Det är just vad ni är, men det hör inte till saken. Ni har valt detta själva. Redo? Klara, färdiga, skjut!

(Onegin skjuter först. Vladimir vacklar till utan att ha kunnat skjuta. Han faller ner, blodig.)

Zaretskij En träff! Duellen är över!

Onegin (*rusar fram*) Hur är det med honom?

Vladimir (*döende*) Förlåt mig, Onegin! Jag var bara barnslig.

Onegin Det var mitt fel! Ett olycksskott! Jag ville inte träffa.

Vladimir Men du träffade. Jag missade.

Zaretskij Lenskij avlossade aldrig sin pistol.

Onegin Ännu värre!

Vladimir Jag dör, Onegin. Hälsa Olga och Tatiana. (*dör*)

Onegin Nej!

Zaretskij Han är död.

Onegin Hur kunde detta ske? Guillot! Var är du?

Guillot (*har gömt sig bakom ett träd*) Här, min herre.

Onegin Vi är färdiga här. Den förödelse vi åstadkommit här är fullständig. Vi kan inte göra saken värre.

Guillot Det var han som utmanade er.

Onegin Men det var jag som dödade honom. Kom nu.

Zaretskij (*till Lenskij's sekundant*) Det är bara att svepa ihop liket och gå.

sekundanten Det blir en katastrof för hans familj.

Zaretskij Givetvis, men vad kan vi göra åt det? Han är död, och vi får aldrig veta nu vad det kunde ha blivit av honom om han fått utbilda sig och bli mogen. Det är ingenting att göra. Spilld mjölk gagnar inga tårar. Kom nu. (*tar hand om sekundanten. De går.*)

Scen 2.

En ensam grav vid ett skogsbryn med den tydliga inskriften
"Vladimir Lenskij, 1799-1826".

Efter en stund kommer Olga in med en bukett.

Olga (knäböjer vid graven och nedlägger buketten) Min älskade, jag kommer hit för sista gången, för att bjuda dig och minnena farväl, ty jag skall gifta mig. Jag glömmer aldrig dig, min första kärlek, ädle snarstuckne poet, som kunde ha erövrat hela världen med din strålande talang. Nu är du död, men livet kryper vidare och kan ej stoppas. Livet dör men föds samtidigt mångdubbelt på nytt. (*offrar buketten*)

Tatiana (har kommit in) Jag trodde väl att du var här.

Olga Var annars? Jag har ännu någon frist till bröllopet.

Tatiana Vi kommer aldrig över det. Kan du förlåta honom?

Olga Vem? Vladimir?

Tatiana Nej, den andre.

Olga Ja, men ej Vladimir, ty det var Volodja som gick över styr och dumt forcerade duellen, vilket han själv ångrade och insåg när han dog.

Tatiana Men han blev dödad av Onegin.

Olga Nej, det var ett oavsiktligt misstag. Ingen ville träffa, men Onegin träffade av misstag. Det har jag fått veta av Zaretskij.

Tatiana Död av misstag. Vem kan tro en sådan saga.

Olga Tjata inte nu. Vladimir startade duellen, och han blev sin egen dårskaps offer. Se det sakligt. Annars kan vi aldrig komma över det.

Tatiana Det kan vi aldrig hur vi än försöker.

Olga Jag är tvungen, ty jag skall till altaret.

Tatiana Ja, du, ja. Lev i alla dina dagar lycklig och glöm bort Vladimir om du kan.

Olga Gräla inte vid hans grav.

Tatiana Jag grälar inte. Jag är bara bitter och besviken på Onegin, som ju var den äldre och mer mogna och som sådan borde ha förmått avstyra katastrofen. Aldrig kan jag komma över det.

(*Onegin har kommit till synes med en bukett i handen.*)

Olga (diskret) Tatiana, vi har sällskap.

Tatiana (vänder sig om och får se Onegin) O!

Onegin Förlåt mig, att jag stör. Jag brukar här få vara ensam.

Olga Vi också.

Onegin Jag kommer hit för sista gången, ty jag ämnar resa bort.

Tatiana Och lämna bakom er all er förstörelse?

Onegin Ja, ty jag är feg som alla andra.

Olga Likväl hedrar det er att ni icke glömmer bort Vladimir.

Onegin Han var ju min bästa vän.

Tatiana Som ni mördade.

Onegin Ja, kallblodigt.

Olga Vi vet allt om duellen. Ni behöver ej förklara er. Vi vet att Vladimir blev galen av en plötslig passionerad svartsjuka för ingenting. Det händer varje dag och vem som helst. Vi håller ingenting emot er.

Tatiana Tala för dig själv. Jag står ej längre ut. Du finner mig där hemma, Olga. (*går*)

Onegin Han var er fästman, men jag sårade Tatiana.

Olga Allt är i upplösningstillstånd. Jag skall gifta mig i nästa vecka och försvinner in i äktenskapet. Mor vill skicka Tatiana till Moskva för att hon skall bli fina damen. Och själv reser ni er väg. Vart reser ni, om man får fråga?

Onegin Långt bort härifrån. Till Kaukasus, Sankt Petersburg, till Finland, till Turkiet, Krim och Polen, vart som helst, men aldrig mera hit.

Olga Då får vi aldrig se er mer.

Onegin Det ser så ut.

Olga Då bjuder jag er lycklig resa och farväl.

Onegin Jag önskar er all lycka i ert äktenskap.

Olga Den blir som rysk roulette: ett vågspel.

Onegin Lycka till ändå. (*ger buketten*)

Olga Jag önskar er det samma men med mindre optimism.

Onegin Ni känner mig. (*går*)

Olga En sällsam avgrundsande men med änglavingar och med tragedins förbannelse som adelsmärke. Inte konstigt att min syster blev alldeles galen för hans skull. (*lägger Onegins buketten på graven.*)

Scen 3. Onegins bostad.
(*Det knackar på dörren. Guillot öppnar.*)

Guillot Det finns ingen här.

Tatiana Jag vet. Får jag komma in ändå?

Guillot (*öppnar*) Här finns bara tomhet.

Tatiana Ja, jag vet. Ändå finns det något kvar av honom. Jag ville bara se hur han bodde. Här ser allting orört ut.

Guillot Han har inte gett befallning om att något skall rubbas. Ändå kommer han säkert aldrig mer tillbaka.

Tatiana (*går fram till en bronsbyst och tar på den*) Lord Byron?

Guillot Hans diskutabla förebild.

Tatiana Var finns han nu?

Guillot I Kaukasus. Han kanske kämpar där mot turkar eller muselmaner eller i dueller, som han brukar.

Tatiana Ni har känt Onegin länge?

Guillot Tillräckligt länge för att lära känna honom.

Tatiana Jag fick aldrig lära känna honom.

Guillot Det var kanske tur för er.

Tatiana (*ser i bokhyllan*) Här ser jag bara romantiska poeter. Byron, Shelley, Keats, Schiller, Hölderlin och Kleist. Ej någon filosofi och mycket litet prosa.

Guillot Prosa läste han bara när han ville somna.

Tatiana Låt mig inte störa i era förehavanden. Jag kan vara ensam här en stund.

Guillot Tack. Stanna så länge ni vill. När ni går, så bry er ej om att låsa. (*går*)

Tatiana Vår okände, demoniske vän, som sände vår systers fästman i graven av bara ett infall. Vem kan väl förstå sig på en sådan? Men här levde han och läste han, funderade och filosoferade. Jag tror jag känner här hans ande, en högst osalig ande utan frid, som bara ville dö men aldrig fick det men i stället leva med förbannelsen att vålla andras död i desto högre grad. Ett märkligt öde: att tvingas mot sin vilja skrida fram på livets väg väl medveten om att bara vålla andras undergång på vägen. Ändå var han inte ond. Blott oförklarligt gåtfull. Nå, nu är han borta, glömd av alla liksom stackars helige Vladimir utom av den ogifta Tatiana. Alla andra gifter sig för

att försvinna spårlöst ut i flärden, som min syster, som vi aldrig mer får se. Farväl, Onegin. Du var inte god men blev mitt öde, och din egen gåtfulla förbannelse blev min, ty jag var galen nog att älska dig. (*går*)

Akt V scen 1. En salong i Moskva.

kavaljer 1 Är inte det där Eugen Onegin?
kavaljer 2 Han ser ganska medtagen ut.
3 Han har åldrats mer än tio år under något fåtal resor.
1 Jag trodde han var död.
3 Han var död för världen. Han ville icke mera existera.
2 Se på fårorna i ansiktet, de bleka dragen, de gråa håren.
3 Ja, han har plötsligt blivit gammal.
1 (*tilltalar honom*) Eugen Onegin, har du fyllt femtio redan?
Onegin Försöker du vara rolig, eller vill du bara driva med en gammal rucklare?
1 Du erkänner alltså att du är gammal.
Onegin Mitt ungarliv har tagit hårt på krafterna. Ja, jag känner mig långt äldre än jag är.
2 Du är väl inte mer än trettiofem?
Onegin Det var hyggligt gissat. På ett ungefär.
3 Hur var det i Kaukasus? Kriget mot barbarerna där nere lär ha krävt sin man.
Onegin Ej kriget. Bara sjöslagen, duellerna, bordellerna, rouletterna och nöjeskarusellerna.
1 (*till 2, avsides*) En rucklare och professionell som sådan.
3 Jag hörde även att du var i Warszawa, Finland, Baltikum och Riga.
Onegin Finska vintern var min enda lisa. Allting annat var blott lidanden och outhärdliga som sådana.
2 Du menar fruntimren, bordellerna, duellerna och vodkafesterna.
Onegin Och allting annat som var under borden. I all korthet, mina herrar, hur jag än försökt har jag ej lyckats finna döden eller ens till hälften lyckats bränna ut mig själv, och det är mitt livs största grämelse.
1 Då har du alltså andra grämelser.
Onegin Jag har ej samlat på mig annat under livet.
(*En general inkommer med elegant fru. De hälsar belevat och verkar vara uppskattade.*)
3 Men här kommer generalen.
Onegin Vad är det för general?
2 En gammal tråkig veteran, en torr förbrukad hedersknyffel, känd för blott meriter, aldrig något felsteg under hela livet, tråkig som en mumie. Men hans fru gör hela skillnaden.
Onegin Jag märker det. Vem är hon?
1 Är du ej bekant med henne?
Onegin Borde jag då vara det?
1 På sin tid talades det överallt om hennes syster, som blev uppvaktad av en högst lovande talang, som stupade i en duell just när de blev förlovade.
Onegin Så är då detta....
1 Före detta Tatiana Larin.
(*Onegin blir ställd och chockad och bedövd.*)
3 (*till 1*) Du har chockat honom.

1 Det var meningen. Han var en niding. Jag tror ej att en påminnelse kan skada honom.

2 Du har skadat honom ända ner till roten.

1 Det var rätt åt honom. (*De tre samtalar vidare.*)

Onegin Är detta min Tatiana, denna drottning, denna ädla fina mogna dam med så belevat sätt och härlig hållning? Gift med denne skrynkliga bortkomne general, en gammal torr ihålig mumie? Och till henne sade jag en gång i tiden nej? Det verkar som i en förgången livstid. Tjugo eller trettio år? Nej, det är bara tio. Men jag är nu en förlorad narr, en parodi på en förbrukad rucklare, men hon har bara blivit yngre, bättre, friare och ädlare. Hon var ej vacker då på landet bland sitt simpla folk. Nu framstår hon som en fullmogen skönhet.

generalen Onegin? Jo, jag har hört talas om honom. Han var vår agent i östra Turkiet. Honom måste jag få tala med. (*närmar sig Onegin.*)

3 Generalen kommer hitåt.

1 Han vill säkert träffa äventyraren den legendariske Onegin.

generalen (angriper Onegin) Eugen Onegin? Jag har länge velat träffa er. Jag är general Fanfarskoj, dekorerad i aktionen mot Bokhara och Samarkand.

Onegin (hälsar slappt) Jag har hört talas om er.

generalen Möt min fru. Det här, min kära, var vår främste agent i Erzerum innan Selim Pascha kom och förstörde allt för oss där nere med sina fördömda hottentotter.

Onegin Ni menar kalmucker.

generalen Någonting ditåt. I varje fall vilda huliganer, som stympade varenda kristen och hängde upp lemmarna efteråt, som de hundturkarna gör i Bulgarien.

Onegin Ett nöje, Madame. (*hälsar avmätt på Tatiana*)

Tatiana Har vi inte träffats förut? Hur var namnet?

generalen Eugen Onegin, min kära. Säkert har du väl hört talas om honom? En säker spelare med livet som insats. Han vinner varje gång.

Tatiana Jag tänkte väl det. Vi har gemensamma bekanta.

Onegin Hur går det för er syster Olga?

Tatiana Hon är lyckligt gift. Det fattas inte henne något, liksom jag.

Onegin Det fröjdar mig att se er lyckligt gift.

generalen Din hedersknyffel! Kom på te till oss i morgon, vet jag! Vi har mycket att tillsammans bena ut av gamla minnen och erfarenheter från det vilda Asiens rysliga domäner!

Onegin När?

generalen I morgon!

Onegin Om det passar er, min fru.

Tatiana Oss passar allting alltid. Vi har alltid gäster.

Onegin Tackar. (*bugar sig och avlägsnar sig. Generalen och Tatiana minglar vidare.*)

Detta är för mycket. Hon är alldeles för vacker. Det är ojuste mot min utbrända person. Du öde, aldrig var du grymmare. Men jag får stå mitt kast och finna mig på te i morgon. (*vacklar ut*)

1 Han vacklar ut.

2 Ja, han har fått sig en törn.

3 Fru Fanfarskoj verkar oberörd.

1 Hon har ju råkat ut för alla skälmar i Moskva.

2 Ja, hon är van.

1 Då klarar hon nog av Eugen Onegin.

Scen 2. Onegin's nya kvarter, ej olik de gamla.
(Det är natt med månsken. Onegin vrider sig och kastar sig i sängen.)

Onegin (sitter upp i sängen) Nej, det här går inte längre. Tatiana, skall jag då försmäkta i min ensamhet och bli en gammal löjlig ungarl utan dig, som den där pajasen Triquet? Och du förtorkar som en genomborrad praktfull fjäril spetsad i ett tröstlöst äktenskap med den där fule gamle narren, som är dubbelt äldre än du själv? Nej, det är inte rättvist! Detta kan ej tolereras. Detta missförhållande är skriande groteskt! Men jag har skrivit brev till henne som hon vägrar svara på, och inför mig är hon en marmorstod helt utan känslor. Är det mitt fel? Alla dessa gångna synder, alla dessa kärestor som jag har glömt och avverkat, förskjutit och förträngt, och alla mina konvenansmord i dueller – har jag någon skuld för det? Nej, bara bittra minnen. Kärleken är till för att förbrukas, den är i sig själv självdestruktiv men ångrar alltid efter att man älskat, den är som naturen blott en fågel Fenix som förbränner och förtär sig själv i lågande passion för att ur askan och ruinerna blott resa sig pånyttfödd. Jag har bara älskat, och nu är min kärlek vildare än någonsin för dig, Tatiana, fastän jag var säker på att jag kurerat mig och vuxit från den svaga åkomman. Och då är du blott som en sten. Guillot! Guillot! (*ringer på Guillot*)

Guillot (visar sig yrvaaken i nattrock och nattmössa) Min herre, det är tre på morgonen.

Onegin Jag vet, men jag kan inte sova!

Guillot Skall ni straffa mig för det?

Onegin Ro hit med mera vin!

Guillot Men ni har redan tömt tre dyrbara buteljer denna dag. Snart är förrådet slut.

Onegin Om du ej kan prestera vin så duger opium lika bra.

Guillot Ni är förlorad, herre, om ni inte gifter er.

Onegin Näsvisa babian! Jag kan ej gifta mig, för hon är gift!

Guillot Så ta er då en älskarinna hellre än att ni penaliserar mig.

Onegin Din viktigpetter! Göra en fin dam till älskarinna! Du gör bara mina plågor värre!

Guillot Gå till självmordsklubben då, men lämna mig i fred för era nattliga utsvävningskval! (*går*)

Onegin Ja, det är en idé. Om allting annat går om intet finns ju alltid självmordsklubben kvar. Men jag vill ännu älska, och jag mäktar ännu älska. Varför kom han ej med flaskor, den oduglige betjänten? Jag får sparka honom om han tredskas med mig. Han har ju betalt för att blott vara mig behjälplig.

Guillot (kommer plötsligt tillbaka med flaskan) Här är flaskan. Låt mig sova nu.

Onegin Jag vill inget hellre själv än kunna sova någon gång igen. När jag är död så får du sova.

Guillot Gift er först. (*går*)

Onegin Han menar väl men ställer bara till det. Men så gör vi alla. Vi har alla förutsättningar när vi begåvas med det underbara livet, men hur vi än gör så lyckas vi blott schabbla bort det. Drick, min vän, förträng din grämelse och glöm den, bara du får sova någon gång i evighet. (*dricker*)

Scen 3. Hos generalskan Tatiana.

Tatiana Han har skrivit brev till mig i flera veckor nu, men jag kan inte svara. Fattar han då inte själv vad för en löjlig narr han gör sig till? Jag känner själv hur hela vårt Moskva ler styggt i mjugg åt honom och gör honom till en vandringsanekdot

med honom som ett varnande exempel på en hopplös gammal fåfång gubbsjuk ungtkarl. Stackars man! Och att jag en gång kunde älska honom och förlora mig, i honom!

(*Onegin bryter in.*)

Eugen Onegin!

Onegin Jag står inte ut längre. Jag älskar er och kan ej annat än blott leva varje stund för er.

Tatiana Eugen Onegin, jag är gift och med en general!

Onegin Och det gör bara skadan värre för en skönhet och en sådan ädel själ som ni. Kan ni ej se vad han är för en parodi på en förgubbad mumiedocka uppstoppad av fåfänga medaljer?

Tatiana Kan ni ej se vad ni gör för en löjligt slät figur för hela världen med er envisa förföljelse av mig?

Onegin Er ära räddar er. Jag kunde aldrig ens om jag försökte göra er det minsta illa.

Tatiana Ändå har ni gjort mig mera illa än ni gjorde stackars Olga.

Onegin Lenskij var min bästa vän. Jag ville aldrig göra honom illa.

Tatiana Varför tog ni då hans liv?

Onegin Ack, det var inte meningen! Jag avsåg att bli skjuten själv, jag önskade bli mördad äntligen för alla mina monstruösa synder, men jag råkade få fyr på vapnet först, och dessutom blev det olyckligtvis en högst olycklig fullträff. Tro mig! När jag siktade åt helvete så slant pistolen, och det blev av misstag mitt livs mest katastrofala fullträff!

Tatiana Ja, jag tror er. Men det ändrar inte saken. Jag är generalska nu och har ett ansvar inför hela Rysslands societet.

Onegin (på knä för henne) Ni älskade mig en gång. Varje natt på nytt jag läser ert intima guldkantade evigt litterära brev, mer värdefullt än hela Rysslands samlade litteratur! Har ni då kunnat döda en så ädel äkta kärlek? Har er innerlighet kunnat så försvinna spårlöst levande begravnen i ert äktenskap med den där bullrande kråkskrämman till en möjlig tandlös genomrutten mumie?

Tatiana Han kan komma när som helst.

Onegin Han får så gärna utmana mig på duell.

Tatiana Så dum är inte han. Han fryser in er i Sibirien i stället.

Onegin Skicka mig då till Sibirien. Jag älskar er ändå.

Tatiana Ni är för rolig. Jag var redo att uppoffra allt för er och frambar er mitt offer i mitt livs mest innerliga ärlighet. Det offret avfärdade ni som en omogen fjantig jäntas dumma svärmeri. Ni själv begravde all min kärlek levande. Den finns måhända kvar men levande begravd, och på dess gravsten står det skrivet som ett evigt vittnesmål "Vladimir Lenskij". Väck er vän till liv igen, och jag skall kanske kunna älska er trots allt.

Onegin Ni krossar mig.

Tatiana Nej, jag är bara sanningsenlig. (*buller utanför*) Det är nu min make, och han kommer. Jag har bara en sak kvar att säga er.

Onegin Ett sista tröstens eller hoppets ord?

Tatiana För bådas vår skull ber jag er att lämna mig i fred och därmed även lämna er i fred för mig. Låt våra vägar skiljas nu och för all evighet. Jag skrev ett ärligt brev till er, och ni har under några veckor nu besvarat det med era lika innerliga känslor, som jag måste ge det samma svar som ni en gång gav mig. Det är nu jämnt. Allt är kvitterat. Ingen är nu längre skyldig något till den andra. (*Generalen*

kommer in. *Tatiana reser sig.*) Det var allt, Eugen Onegin. Lycka till på resan. (*sträcker sin hand mot honom.*).

generalen Skall ni resa bort?

Onegin Ja, ni lär icke se mig mer.

generalen Det måste jag beklaga. Vi har ännu inte ventilerat era viktiga erfarenheter från Kafiristan.

Onegin Det får bli då vid något senare tillfälle.

generalen Och när kommer ni tillbaka?

Onegin När er fru behagar.

Tatiana Vår Onegin skall bege sig ut på uppdrag mycket långt bort härifrån, och ingen vet om vi alls får se honom mera i Moskva.

generalen Då önskar jag er lycka till, min vän. (*skakar hjärtligt hans hand*)

Onegin Adjö, fru generalska. (*bockar sig stelt och formellt*)

generalen Tillåt mig att följa er till dörren. (*går ut med Onegin*)

Tatiana Så är den sagan slut. Vad återstår? Allenast döden, och den blir så lång och utdragen som möjligt i sin outhärdlighet.

Scen 4. Spelhålan.

1 Vad pågår här?

2 Du är visst ny här.

3 En nykomling! Invig honom!

2 Vad tycker du det ser ut som?

1 En spelhåla.

2 Vi har alla spel här. Roulette, casino, vingt-et-un, farao, men det mest spännande är den mänskliga rouletten. Hit kommer alla självmordskandidater för att ge andra möjlighet att tjäna pengar på deras död.

1 Då har jag kommit rätt. Jag sökte självmordsklubben.

2 Du har kommit rätt, min vän.

vadhållaren Inga fler insatser! Är kandidaten redo?

kandidaten Snurra rouletten!

vadhållaren Kandidaten är redo! Vi snurrar rouletten! (*roterar magasinet, överränner revolvern, kandidaten skjuter den mot tinningen, ingen smäll.*)

kandidaten Miss igen.

vadhållaren Till baren med honom! Nästa kandidat!

1 Det är jag.

2 Han är grön. Han har aldrig försökt förut.

vadhållaren En jungfrukandidat! Vad sägs om det? Det är inte varje dag vi får en mödom hit! Och du menar allvar?

1 Varför skulle jag annars komma hit?

vadhållaren Intag då tribunen! *Faites vos jeux, mesdames et messieurs!* (*Folk satsar för det vildaste. Onegin kommer in.*)

2 Onegin! Du kommer i rätta ögonblicket! Vi har en ny kandidat i kväll!

Onegin Han vet vad det handlar om?

2 Han är entusiastisk.

Onegin Jag vet hur det börjar. Har man en gång börjat kan man inte sluta förrän man är död.

vadhållaren Inga fler insatser! Kandidaten, är ni redo?

kandidaten Räck mig skjutvapnet.

vadhållaren Nej, ni ska säga 'snurra rouletten'!
kandidaten Ge mig skjutvapnet, eller jag tar mitt eget skjutvapen.
vadhållaren Ni följer inte reglerna!
kandidaten Det finns inga regler för rysk roulette.
Onegin Snurra rouletten, och räck honom skjutvapnet sedan. Annars skjuter han sig med sitt eget skjutvapen på allvar.
vadhållaren Vi snurrar rouletten! (*roterar kulmagasinet, räcker pistolen åt kandidaten, som genast skjuter sig men missar, försöker igen men missar igen.*)
2 Fusk! Han bryter mot reglerna!
3 Ner med honom! (*kandidaten dras ner*)
vadhållaren Ni är för ivrig, unge man. Ni får inte pröva två gånger på en gång!
1 Mitt liv är förfelat ändå.
Onegin Det är allas våra liv.
vadhållaren Nästa kandidat! Finns det fler modiga självmordskandidater?
Onegin Låt mig försöka. (*kliver upp*)
vadhållaren Jevgenij Onegin! Det var länge sen! Ni är givetvis välkommen att försöka, en av våra äldsta veteraner!
Onegin Som överlevt sig själv alltför många gånger. Men jag vill ställa mina egna villkor.
vadhållaren Låt höra.
Onegin Fem mot ett.
vadhållaren (*förkunnar*) Jevgenij Onegin sätter fem kulor i rouletten! Är ni med? (*ingen protesterar*) Ingen protesterar. Villkoren godkänns.
Onegin Ge mig pistolen och låt mig godkänna den. (*tar emot pistolen och inspekterar den*) Här fattas en kula. Ett kulutrymme är ledigt. Allt är i sin ordning. Var så goda och satsa.
vadhållaren *Faites vos jeux, messieurs, faites vos jeux!*
2 (*till 3*) Han vinner alltid. Han är osårbar.
3 Vladimir Lenskij var kavalleriets bästa skytt, och han stupade i duell med Jevgenij Onegin.
4 Jag känner Onegin. Han är hård. Inget kan få mig att satsa på honom.
5 Inte jag heller.
6 Han brädade Tatiana Larin, numera generalskan Fanfarskoja, den vackraste och högst uppburna av alla våra damer.
7 Han har krossat alla damers hjärtan genom sina affärer eller genom dueller.
vadhållaren (*besviken*) Inga satsningar?
2 Gå hem, Jevgenij. Ingen vill satsa på dig. Du är för erfaren.
3 Du är ett proffs. Såna är inte välkomna här.
(*Fler och fler vänder sig bort och tappar intresset.*)
vadhållaren Ingen vill satsa varken för eller mot er, Jevgenij Onegin.
Onegin Vill då ingen hjälpa mig begå självmord?
4 Gå till din egen självmordsklubb. Alla som kommer hit lyckas förr eller senare, men du har aldrig lyckats. Du bara överlever dig själv hela tiden.
vadhållaren Jag måste tyvärr be er avlägsna er från podiet.
Onegin (*reser sig*) Mina herrar, ni gör mig besviken. (*drar sin egen pistol*)
vadhållaren Stoppa honom! (*Alla rusar på honom och hindrar honom. Kalabalik.*)
4 Lever han?
3 Ingen vill låta *honom* ta livet av sig.
2 Jevgenij Onegin, Självmordsklubben dömer dig enhälligt till att leva, och domen kan inte överklagas.

Onegin Det är en dom värre än döden.
 7 Det är därför vi avkunnar den. Alla dina offer står bakom den: Lenskij, döttrarna Larin,
Onegin Mina herrar, jag kom hit i avsikten att dö på ett hederligt sätt. Jag duger ej längre till krig. Hur vill ni då att jag skall dö?
vadhållaren Gå hem, Jevgenij Onegin, och kom inte hit mer. Ni bara förstör våra affärer.
Onegin Så denna rörelse handlar blott om affärer? Då går jag, ty jag är ingen affärsman.
 1 Låt mig försöka i stället!
vadhållaren En ny entusiast! Det är rätta andan! Ingen livströtthet, ingen spleen, ingen morbiditet, bara renaste dödslängtan! Så leker man med döden! *Faites vos jeux, messieurs!*
 1 (*har intagit tronen*) Snurra rouletten!
 2 Han har lärt sig!
 (*Onegin går. När han lämnat scenen, kommit utanför och lämnat larmet bakom sig hörs ett skott från församlingen.*)
Onegin Fel offer igen. Jag hade aldrig missat. (*går*)
 (*Stor kalabalik på scenen.*)
vadhållaren Stor utdelning idag! Äntligen någon som har lyckats!
 2 Vem är han?
 3 Åtminstone inte Jevgenij Onegin.
 4 Vi får nog aldrig veta vem han var.
 5 Han ville ha det så själv.
 6 Bär ut honom!
vadhållaren Nästa kandidat! Vem är villig? Här finns stora pengar att tjäna!

Ridå.

Bulgarien, 11-16.9.2001.